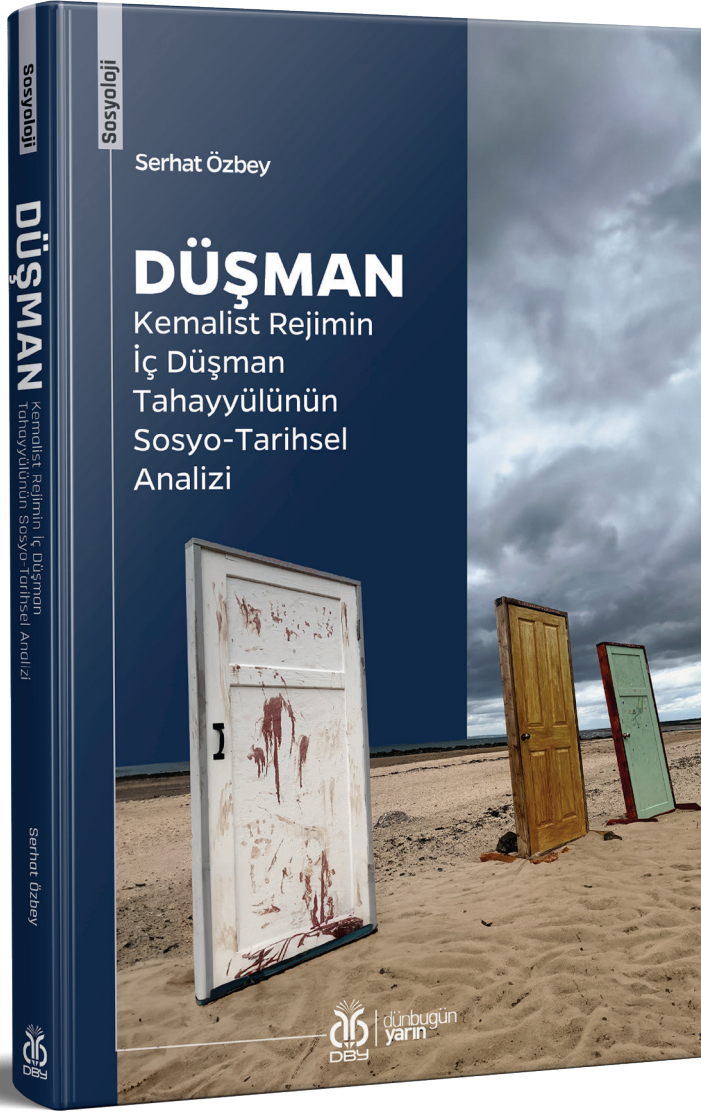

Serhat Özbey

DÜŞMAN

Kemalist Rejimin
İç Düşman
Tahayyülünün
Sosyo-Tarihsel
Analizi

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2025, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 446
Sosyoloji: 31

ISBN 978-625-5905-13-0
Sertifika No: 52315

Basım Tarihi: İstanbul, 2025

Yazar: Serhat Özbey

Editör: Güney Çeğin

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Kapak/Mizanpaj: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Birlik Fotokopi Baskı Ozalit ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 52846)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Özbey, Serhat

Düşman: Kemalist Rejimin İç Düşman Tahayyülünün Sosyo-Tarihsel Analizi

Yazar: Serhat Özbey (Dr.) Editör: Güney Çeğin (Prof. Dr.)

İstanbul: DBY Yayınları, 2025.

226 s. ; 13,5 x 21,0 cm (DBY Yayınları ; No. 446) Dizin var.

ISBN 978-625-5905-13-0

1- Sosyoloji 2- Tarihsel Sosyoloji 3- Siyaset Sosyolojisi 4- İlişkisel Sosyoloji

5- Politik Şiddet 6- Kemalizm

Bu kitap, Prof. Dr. Güney Çeğin danışmanlığında hazırlanan “Kemalist Rejimin İç Düşman Tahayyülünün Sosyo-Tarihsel Analizi” isimli doktora çalışmasından üretilmiştir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Takdim.....	11
Önsöz.....	15
Giriş.....	17
Araştırma Yöntem ve Tekniği.....	20
Metodolojik Prensipler, Varsayımlar, Problematikler.....	22
Kapsamlar, Sınırlar, Olanaklar.....	24

BİRİNCİ BÖLÜM TARİHSEL SOSYOLOJİ

1. Tarihsel Sosyolojik Yörüngeler.....	27
2. Tarihsel Sosyolojinin İmkânları.....	29
3. Stratejiler, Sorunsallar, Paradigmalar.....	32

İKİNCİ BÖLÜM TEORİK ARKA DEKOR

1. Schmitt'in Heyulâsı.....	37
2. Schmitt'in İkili Okuması.....	39
3. Schmittyen Teorik Çerçeve.....	42
3.1. Depolitizasyon.....	42
3.2. Siyasalın Nötralizasyonu.....	49

3.3. Liberal Parlamenter Demokrasinin Paradoksu	50
3.4. Eşitliğin Siyasi Tözü: Türdeşlik	53
3.5. Demokrasinin Kurucu unsuru: Homojen Halk.....	54
3.6. Schmitt'in Siyasal Kavramı	55
3.7. Hasım-Hısım.....	57
3.8. İç Savaş Haklı Savaş.....	59
3.9. Ötekinin Varoluşsal Olumsuzlanması.....	60
3.10. Egemen.....	61
3.11. Plüralist Teori ve Devlet Arenası.....	63
3.12. Kurucu İktidar Nosyonu.....	63
3.13. Devlet, Toprak, Egemenlik.....	66
3.14. Politikanın Antropolojik Kökenleri.....	70

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KEMALİZMİN SOSYOTARİHSEL KÖKENLERİ

1. Türkiye Sosyotarihsel Yazınının İkili Yapısı.....	73
2. Tarihsel Yazının Eleştirisi.....	75
3. İmparatorluğu Yaşatmak	80
3.1. Organizmacılık: Ahmet Şuayp.....	80
3.2. Pozitivizm: Ahmet Rıza Bey	83
3.3. Sosyolojizm: Ziya Gökalp.....	85
3.4. Science Social: Prens Sebahattin.....	87
3.5. Psikososyoloji: Abdullah Cevdet.....	87
3.6. Diyalektik Materyalizm: Refik Nevzat-Mustafa Suphi.....	88
3.7. Terra Incognita: Kemalizm.....	89
3.7.1. Türkçülük.....	89
3.7.2. Goltz Paşa Kuşağı	99
3.7.3. Völger Materyalizm	100
3.7.4. Sosyal Darwinizm	102

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DÜŞMANI TANIMLAMAK

1. Müphemlik	105
2. Ben Ulus	107
3. Ben Devlet.....	108
4. Millet Kavramı Üzerine Notlar.....	109
5. Üç Sûret	112
6. Etnik Çoğulculuğun Zorakılığı	116
7. Düşman Psikozu.....	119
8. Düşmanı Resmetmek.....	123
8.1. Etnik	123
8.2. Mezhepsel.....	131
8.3. İdeolojik.....	137
8.4. Soyaçekim, Öznellik ve Bilinç	147

BEŞİNCİ BÖLÜM

DÜŞMAN

1. Tanımlanayan ve Tabiileştirilemeyen Düşman: Osmanlıcılık	149
2. Osmanlıcılığın Sembolik Devamcısı Olarak Düşman: Siyasal Muhalefet.....	167
3. Yapısal Bir Gerilim Olarak Düşman: Mürteciler.....	175
4. Müstakbel Dış Mıhrak Olarak Düşman: Kürtlük.....	185
5. Potansiyel olarak Düşman: Ekalliyetler.....	195
6. Şilliğin Uzantısı Olarak Düşman: Aleviler	202
Sonuç ve Değerlendirme	211
Kaynakça	217
Dizin	225

Önsöz

Bu çalışma, 2025 yılında Pamukkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde sunulan “Kemalist Rejimin İç Düşman Tahayyülünün Sosyo-Tarihsel Analizi” başlıklı doktora tezinin gözden geçirilerek kitaplaştırılmış halidir. Kuşkusuz her düşünce akıntıya karşı yol alsın veya akıntıya karşı dursun kendi çağının ürünüdür. Bu kitap, 21. yüzyılın akıntısına kürek çekmek amacıyla kaleme alınmıştır. Tarihsel sosyolojik araştırmalara bir katkı olarak görülebilecek kitabın sevabı ve günahı yazarın kendisine aittir.

Kemalizm, Türk düşünce ve politik yaşamında bilişsel ve normatif arka planda etkisini hala hissettirmektedir. Politik önermeler ve projeler, sembolik de olsa Kemalist düşünce biçimine yaslanmadan hayat alanı bulamamaktadır. Bu pekala Türkiye sosyal bilimler sahası içinde geçerlidir. Zira sosyal bilimciler, çoğu zaman unutkanlık ve tekrarın döngüsüyle devletin doğallaştırıldığı bir sosyal bilim tahayyülüne yönelmektedir. Kitap, bu yönüyle Türkiye sosyal bilimlerin sathında kurumsal yeniden üretime hizmet eden epistemolojik konfor alanına bir eleştiri olarak açığa çıkmaktadır.

Bittabi her çalışmada olduğu gibi bu çalışma da kolektif bir emeğin mahsulü. Prof. Dr. Güney Çeğin, katkılarıyla çalışmanın son haline gelmesine vesile oldu. Yazdığı takdim yazısıyla beni onurlandırdı. Güney hocam sağ olsun var olsun.

Doç. Dr. Mustafa Gültekin, çalışmanın en başından itibaren heyecanımı paylaştı. Kendisine minnettarım.

Eşim Esra Özbey, sebatı, yıllara uzanan desteğiyle çalışmanın ortaya çıkmasına vesile oldu. Ona ve ailesine minnettarım. O olmasaydı her şey çok daha zor olacaktı. Bundan kuşkum yok.

Tanıl Bora, kitabı okuyup, irdeledi. Sosyal bilimler alanında bir tekrarın döngüsünü kırmaya çalışan kitabımı takdir etmesi beni ayrıca onurlandırdı.

Prof. Dr. Hamit Bozarslan, çalışmanın ortaya çıkmasındaki başlıca aktörlerden biri oldu. Kıymetli zamanını ayırarak kritikler sundu. Kendisine minnettarım.

İsmini sayamayacağım dostlarıma, Dinazor grubu üyelerine ve aileme duygudaşlıkları için minnettarım.

DBY Yayınları yöneticisi İrfan Güngörtür'e anlayışı ve destekleri için teşekkür ederim.

Son olarak, bir ömür kahrımı çeken koca çınarlar Babam Ali, Annem Gül'e...

Serhat Özbey
Haziran 2025

Kaynakça

Dergiler

Tarih ve Toplum
Toplumsal Tarih

Elektronik Yayınlar

<https://web.archive.org/web/20160304192958/http://arsiv.ntv.com.tr/news/390334.asp>, Yüzellikler
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Gazeteler

Cumhuriyet
Hâkimiyet-i Milliye

Tez Çalışmaları

Kaya, G. F. (2009). *Carl Schmitt ve Leo Strauss'ta 'politik kavramı'*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), İzmir.

Makaleler

- Aydın, S. (2012). *Cumhuriyet'in İdeolojik Şekillenmesinde Antropolojinin Rolü: Irkçı Paradigmanın Yükselişi ve Düşüşü*, İletişim Yayınları, İstanbul, 344-366.
- Bozarslan, H. (tarihsiz). *Définir l'ennemi Intérieur du Régime Kémaliste* (1922-1938), EHESS.
- Bozarslan, H. (2000). "Le mahdisme en Turquie : 'l'Incident de Menemen' en 1930", *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée*, Sayı 91-92-93-94.
- Hanioğlu, M.Ş (2013). "Kemalizmin Tarihi Kökenleri", *Türkiye'de Demokrasi, İslâm ve Laiklik*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 31-57.
- Özden, M. (2010). *Cumhuriyet'in İlanı Arifesinde Meşrutî ve Cumhuri Rejimler Üzerine Bir Polemik: Lütü Fikri Beyin Meşrutîyet ve Cumhuriyet Risalesi* (1923) CTAD Yıl 6, Sayı 12, 166-182.

Kitaplar

- Adak H. ve Lamprou A. (2022). *Tek Parti Dönemini Yeniden Düşünmek: Devlet, Toplum ve Siyaset*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Adak, H.(2016). *Halide Edip ve Siyasal Şiddet: Ermeni Kırımı, Diktatörlük ve Şiddetsizlik*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Ahmad, F. (2014). *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*, (çev: Sedat Cem Karadeli), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Akçura, Y. (2015). *Üç Tarzı Siyaset*, Andaç Yayınları, İstanbul.
- Akın Y. (2019). *Yavuz ve Gürbüz Evlatlar: Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Aktar A. (2018). *Varlık Vergisi ve Türkleştirme Politikaları*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Akyol, T. (2019). *Ama Hangi Atatürk*, Doğan Kitap, İstanbul.
- Alakom. R. (2020). *Hoybun Örgütü ve Ağrı Ayaklanması*, Avesta Yayınları, İstanbul.
- Alpkaya, F. (2021). *Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Anderson, B. (2006). *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*, (çev: İskender Savaşır), Metis Yayınları, İstanbul.
- Arai. M. (2022). *Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği*, (çev: Tansel Demirel), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Atalay, O. (2018). *Türk'e Tapmak: Seküler Din ve İki Savaş Arası Kemalizm*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2005). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 16 (1924)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2005). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 17 (1925)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2006). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 14 (1922-1923)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2007). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 22 (1927-1929)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2007). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt cilt 20 (15 Ekim 1927-20 Ekim 1927)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2008). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 18 (27 Eylül 1925-12 Ekim 1927)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2008). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 24 (1930-1931)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2011). *Atatürk'ün Bütün Eserleri: cilt 30 (1937-1938)*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2020). *Mustafa Kemal Atatürk'ün Meclis Konuşmaları (1920-1938)*, İnkılap Yayınevi, İstanbul.
- Atatürk, M.K. (2022). *Nutuk*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Atay, F.R. (2022). *Çankaya*, Pozitif Yayınevi, İstanbul.
- Aybars, E. (1982). *İstiklal Mahkemeleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Aydemir, Ş.S (1968). *İkinci Adam III. Cilt*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

- Azak, U. (2019). *Türkiye'de Laiklik ve İslâm* (çev. Hülya Alkan), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bali, R.N. (2020). *Cumhuriyet Yıllarında Türkiye Yahudileri: Bir Türkleştirme Serüveni (1923-1945)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bardakçı. M. (2020). *İttihatçı'nın Sandığı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Bein, A. (2013). *Osmanlı Uleması ve Türkiye Cumhuriyeti: Değişimin Faileri ve Geleniğin Muhafızları*, Kitap Yayınevi, İstanbul.
- Berkes, N. (2017). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Beşikçi, İ. (2013). *Cumhuriyet Halk Fırkasının Programı (1931) ve Kürt Sorunu*, İsmail Beşik Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Bezci, B. (2006). *Carl Schmitt'in Politik Felsefesi: Modern Devletin Müdafası*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- Bora, T. (2017). *Cereyanlar: Türkiye'de Siyasal İdeolojiler*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (2016). *Düşünsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*, (çev: Nazlı Ökten), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bozarslan, H. (2004). *Türkiye'nin Modern Tarihi*, (çev: Heval Bucak), Avesta Yayıncılık, İstanbul.
- Bozarslan, H. (2015). *Türkiye Tarihi İmparatorluktan Günümüze*, (çev: Işık Ergüden), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bozarslan, H. (2018). *Ortadoğu: Bir Şiddet Tarihi, Osmanlı İmparatorluğunun Sonunda El Kaide'ye*, (çev: Ali Berktaş), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bruinessen, M.V (2018). *Ağa, Şeyh, Devlet*, (çev: Banu Yalkut), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Bulut, F. (2005). *Dersim Raporları*, Evrensel Basım Yayınları, İstanbul.
- Cangızbay, K. (2007). *Hiç Kimsenin Cumhuriyeti*, Ütopya Yayınları, Ankara.
- Clayer Na. (2022). *Kemalizm: Osmanlı Sonrası Dünyada Ulusaşırı Siyaset*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Clayer, N. (2018). *Devlet Olma Zanaatı: Osmanlı'dan Bugüne Kamu İcraatı*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Copeaux, E. (2016). *Türk Tarih Tezinden Türk-İslam Sentezine: Tarih Ders Kitaplarında (1931-1993)*, (çev: Ali Berktaş), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Çeğin, G. (2013). *Denizli Politik Haritalar ve Eğilimler*, Laodikya Yayınevi, İstanbul.
- Çelebi, A. (2008). *Devlet, Toprak, Egemenlik: Carl Schmitt'in Düşüncesinde Siyasal Kavramı ve Kurucu İktidar Sorunu*, İmaj Yayınevi, Ankara.
- Çelebi, N. (2004). *Sosyoloji ve Metodoloji Yazıları*, Anı Yayınları, Ankara.
- Davison, A. (2020). *Türkiye'de Sekülerizm ve Modernlik*, (çev: Tuncay Birkan), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Delanty, G. ve Işın, F. (2016). *Tarihsel Sosyoloji: Temeller ve Tartışmalar*, (çev: Ümit Tatlıcan), İslık Yayınları, İstanbul.
- Demirel, A. (2015). *Birinci Meclis'te İkinci Grup*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Dilipak, A. (2020). *Bir Başka Açıdan Kemalizm 1*, Kayıt Yayınları, İstanbul.

- Doğan, A.(2012). *Osmanlı Aydınları ve Sosyal Darwinizm*, Küre Yayınları, İstanbul.
- Durkheim, E.(2016). *Sosyolojik Yöntemin Kuralları*, (çev. Özcan Doğan), Doğu Batı Yayınları,Ankara.
- Ed: Gültekinil M., Bora T. (2015). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ed: Gültekinil M., Bora T.(2018). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Kemalizm*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ed: Laçiner Ö. (2020). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ed: Okumuş, A. ve Demir, M.(2016). *Siyasal Üzerine Konuşmalar*, Küre Yayınları, İstanbul.
- Ed: Öznur M. A. (2022). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Tanzimat ve Meşrutiyetin Birikimi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- El-Haj, R.A (2000). *Modern Devletin Doğası: 16. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Osmanlı İmparatorluğu*, (çev. Oktay Özel ve Canan Şahinn), İmge Kitabevi, Ankara.
- Elias, N. (2017). *Uygurlik Süreci 1-2*, (çev. Ender Ateşman ve Erol Özbek), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Emiroğlu. K. (2015). *Kısa Osmanlı-Türkiye Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ergut, F. (2015). *Modern Devlet ve Polis: Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Toplumsal Denetimin Diyalektiği*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ergün, R. (2023). *Tek Parti Döneminde Sosyal Darwinizm*, Mahya Yayıncılık, İstanbul.
- Ersanlı. B. (2015). *İktidar ve Tarih: Türkiye’de “Resmi Tarih” Tezinin Oluşumu*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Esposito, R. (2018). *Communitas: Topluluğun Kökeni ve Kaderi*, (çev. Onur Kartal), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Exupery. S. A. (2015).
- Faroqhi, S. (2010). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, (çev: Ercan Ertürk), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Georgeon. F. (1996). *Türk Milliyetçiliğinin Kökenleri: Yusuf Akçura (1876-1935)*, (çev. Alev Er), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Gorski, S. P. (2015). *Bourdieu ve Tarihsel Analiz*, (çev.Özlem Akkaya), Heretik Yayınları, Ankara.
- Gözaydın, İ. (2009). *Diyanet Türkiye Cumhuriyet’inde Dinin Tanzimi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Gültepe, Z.(2019). *Immanuel Kant’ın Kozmopolit Hukuk İdealine Karşı Carl Schmitt’in Realizmi*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Hanioğlu, M. Ş. (2023). *Atatürk: Entellektüel Biyografi*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- Heper, M.(2016). *Türkiye’de Devlet Geleneği*, Doğu Batı Yayınları, Ankara.
- Hobsbawn. H. (2020). *Tarih Nedir?*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Jacoby, T. (2010). *Sosyal İktidar ve Türk Devleti*, (çev. Devrim Evcı), Birleşik Yayınevi, Ankara.

- Kaçmazoğlu, H.B. (2012). *Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları*, Doğu Kitabevi, İstanbul.
- Kafadar, C.(2017). *Kendine Ait Bir Roma: Diyar-ı Rum’da Kültürel Coğrafya ve Kimlik Üzerine*, Metis Yayınları, İstanbul.
- Kansu, A. (1995). *1908 Devrimi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Karaosmanoğlu, Y. K. (2021). *Atatürk: Biyografik Tahlil Denemesi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Kardeş M. E. (2020). *Schmitt’le Birlikte Schmitt’e Karşı: Politik Felsefe Açısından Carl Schmitt ve Düşüncesi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Karpat, K.H. (2017). *Türk Demokrasi Tarihi*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Kasaba R. ve Bozdoğan S. (2012). *Türkiye’de Modernleşme ve Ulus Kimlik*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Kaynar. M. K. (2016). “Türkiye’nin Ellili Yılları Üzerine Bazı Notlar”, *Türkiye’nin 1950’li Yılları*, İletişim Yayınları, İstanbul,15-38.
- Kemal, Gâzi M. (2023). *Nutuk*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Keyder, Ç. (1990). *Türkiye’de Devlet ve Sınıflar*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Kıvılcımlı. H. (2014). *İhtiyat Kuvvet: Milliyet Şark*, Sosyal İnsan Yayınları, İstanbul.
- Kıvılcımlı. H. (tarihsiz). *Müttefik: Köylülük*, Köksüz Yayınları.
- Koçak, C. (2013). *Geçmişiniz İtinayla Temizlenir*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Kolektif. (2022). *Türk Tarihinin Ana Kaynakları:Kemalist Yönetimin Resmi Tarih Tezi*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Köker L. (2017). *Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Kreiser, K., ve Neumann, C.K. (2008). *Küçük Türkiye Tarihi*, (çev: Yunus Emre Gürbüz), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Lewis, B. (2011). *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, (çev: Babür Turna), Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Lindisfarne, N. (2002). *Elhamdülillah Laikiz: Cinsiyet, İslam ve Türk Cumhuriyetçiliği*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Maksudyan, N. (2016). *Türklüğü Ölçmek*, Metis Yayınları, İstanbul.
- Mardin, Ş. (2017). *Türkiye’de Din ve Siyaset*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mardin. Ş. (2017). *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Marx. K. (2016). *Alman İdeolojisi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Matevosyan, V. (2023). *Komünizm Gözünden Kemalizm: Türkiye’nin Dönüşümüne Sovyet Yaklaşımları*, (çev. Gözde Yılmaz), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mbembe, A. (2020). *Düşmanlık Politikaları* (çev.Ayşen Gür) İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mouffe, C.(2019). *Carl Schmitt’in Meydan Okuması*, (çev. Hivren Demir Atay, Hakan Atay), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Neuman, L.W. (2016). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nicel ve Nitel Yöntemler Cilt 1*, (çev: Sedef Özge) Yayıncısı Yayınları, Ankara.
- Nişanyan, S. (2012). *Yanlış Cumhuriyet*, Propaganda Yayınları, İstanbul.

- Olpak, C. T. (2021C). *Carl Schmitt'in Politik Felsefesinde Çoğulculuk Eleştirisi*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Oran, B. (2022). *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler (1919-1980)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Oran, B. (2015). *Türkiye'de Azınlıklar: Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İhtihat, Uygulama*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Öz, İ. (2021). *Mülksüzleştirme ve Türkleştirme Örneği: Edirne Örneği*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Öz, E. (2019). *Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Muhafız Ege*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Özarslan, O. (2013). *Dekalog: Kemalist İlahiyat İçin Bir İlmihal, Açılım Kitap*, İstanbul.
- Özdoğan Günay, G. (2021). *Turan'dan Bozkurt'a: Tek Parti Döneminde Türkçülük (1931-1946)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Özenç, B. (2022). *Demokrasiyi ve Anayasayı Korumak: Kelsen Schmitt'e Karşı*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Özkırımlı, U. (2008). *Milliyetçilik Kuramları: Eleştirel Bir Bakış*, Doğu Batı Yayınları, İstanbul.
- Parla, T. (1993). *Ziya Gökalp, Kemalizm ve Türkiye'de Korporatizm*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Parla, T. (2008). *Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları 1*, Deniz Yayınları, İstanbul.
- Parla, T. (2008). *Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları 3*, Deniz Yayınları, İstanbul.
- Perinçek, D. (2022). *Kemalist Devrim 2: Din ve Allah*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Philiou, C. (2022). *Türkiye: Tarihe Muhafız Bir Geçmiş*, (çev. Dara El Hüseyini), FOL Yayıncılık, Ankara.
- Plaggenborg, S. (2019). *Tarihe Emretmek: Kemalist Türkiye, Faşist İtalya, Sosyalist Rusya*, (çev. Hulki Demirel), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Richards, D. M. (2012). *Dünya Tarihinde Devrimler* (çev. Gül Çağalı Güven), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Saylan, İ. ve Doğan, E. (2017). *Kemalizm ve Tek Parti Dönemi: Tanımlamaya ve Anlamaya Yönelik Farklı Yaklaşımlar*, Efil Yayınları, Ankara.
- Schmitt, C. (2019). *Değerlerin Tiranlığı*, (çev. Mehmet Cemil Ozansu), Pinhan Yayınları, İstanbul.
- Schmitt, C. (2019). *Hukuki Düşüncenin Üç Türü*, (çev. Toros Güneş Gündüz), Pinhan Yayınları, İstanbul.
- Schmitt, C. (2019). *Partizan Teorisi: Siyasal Kavramı Üzerine Bir Arasöz*, (çev. Sibel Bekiroğlu), Nika Yayınevi, Ankara.
- Schmitt, C. (2020). *Hamlet Ya da Hekube: Zamanın Oyuna Baskını* (çev. Cana Bostan), Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul.
- Schmitt, C. (2020). *Kara ve Deniz*, (çev. Gültekin Yıldız), Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul.

- Schmitt, C. (2021a). *Siyasal Kavramı* (çev. Ece Göztepe), Metis Yayınları, İstanbul.
- Schmitt, C. (2021b). *Roma Katolikliği ve Politik Form*, (çev. Gültekin Yıldız), Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul.
- Schmitt, C. (2010). *Parlamentar Demokrasinin Krizi*, (çev. A. Emre Zeybekoğlu), Dost Kitabevi, Ankara.
- Schmitt, C. (2016). *Kamunilik ve Meşruiyet*, (çev. Mehmet Cemil Ozansu) İthaki Yayınevi, İstanbul.
- Schmitt, C. (2016). *Siyasal İlahiyat*, (çev. A. Emre Zeybekoğlu), Dost Kitabevi, Ankara.
- Scott, J. S. (1990). *Domination and Arts of Resistance-Hidden Transcript*, Yale University Press.
- Scott, J.S. (2020). *Devlet Gibi Görmek: Bazı Toplumsal Kalkınma Planlarının Başarısızlık Hikayeleri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Sencer, E. (2018). *Ordu ve Millet: 1930'larda Almanya ve Türkiye'de Askeri Kültür*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Skocpol Theda (ed.), (2014), *Tarihsel Sosyoloji: Bloch'tan Wallerstein'e Görüşler ve Yöntemler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Tilly, C. (2001). *Zor, Şiddet ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu*, (çev. Kudret Emiroğlu), İmge Kitabevi, Ankara.
- Timur, T. (1991). *Çok Partili Hayata Geçiş*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Toker, M. (1998). *Şeyh Sait ve İsyanı*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul.
- Toprak, Z. (2022). *Cumhuriyet ve Antropoloji*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Toprak, Z. (2022). *Atatürk: Kurucu Felsefenin Evrimi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Tunaya, T.Z. (1952). *Türkiye'de Siyasi Partiler 1859-1952*, İstanbul.
- Tunçay, M. (1981). *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931)*, Yurt Yayınları, Ankara.
- Tunçay, M. (2000). *Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925)*, BDS Yayınları, İstanbul.
- Tunçay, M. (2006). *Eleştirel Tarih Yazıları*, (der. H.B. Türk ve H.E. Beriş), Liberte Yayınları, Ankara.
- Tunçay, M. (2015). *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931)*, Yurt Yayınları, Ankara.
- Weber Max (2015). *Sosyal Bilimler Metodolojisi*, (çev. Vefa Saygın Öğütle), Küre Yayınları, İstanbul.
- Yeğen M. (2009). *Devlet Söyleminde Kürt Sorunu*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Yerasimos, S. (1992). Tonak, E.A., ve Schink, I.C. (dlr.) *"Tek Parti Dönemi" Geçiş Sürecinde Türkiye*, Belge Yayınları, İstanbul, 76-103.
- Yıldız, A. (2010). *"Ne Mutlu Türküm Diyebilene" Türk Ulusal Kimliğinin EtnoSeküler Sınırları (1919-1938)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Yıldız, A. (2014). *Kemalizmin İki Yüzü*, Etkileşim Yayınları, İstanbul.
- Zürcher E. J. (2018), *Milli Mücadelede İttihatçılık*, (çev. Nüzher Salihoğlu), İletişim Yayınları, İstanbul.

- Zürcher, E. J. (2019). *Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Siyasal Muhalefet Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924-1925)*, (çev: Gül Çağalı Güven), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Zürcher, E.J. (2016). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (çev: Yasemin Saner), İletişim Yayınları, İstanbul.

Dizin

- A**
Atatürk 18, 19, 24, 75, 76, 78, 79, 105, 107, 108, 109, 126, 128, 140, 143, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 166, 168, 169, 174, 176, 180, 181, 182, 183, 187, 192, 195, 198, 205
- B**
Ben devlet 107, 108
Ben ulus 107
- C**
Carl Schmitt 12, 13, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 30, 31, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 105, 106, 122, 124
- D**
Demokrasi 37, 38, 46, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 66, 124, 150, 156
Devlet 11, 13, 21, 28, 30, 31, 32, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 73, 78, 80, 84, 87, 89, 90, 93, 94, 97, 100, 106, 107, 108, 110, 114, 115, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 142, 143, 145, 149, 152, 155, 159, 166, 167, 168, 169, 177, 179, 186, 187, 188, 194, 197, 204, 209, 212, 213
- D**
Devrim 12, 23, 60, 98, 107, 120, 122, 123, 124, 147, 150, 152, 166, 170, 173, 174, 175, 176, 177, 181, 183, 184, 188, 206, 211, 212, 213, 214, 215
- D**
Dost-Düşman 20, 38, 52, 57, 63, 64, 70, 71
- F**
Fransız Devrimi 82, 91, 119, 183, 211, 212
- H**
Homojenlik 91
- I**
İç düşman 11, 12, 17, 20, 22, 23, 24, 25, 31, 39, 59, 60, 109, 121, 124, 151, 167, 175, 185, 195, 200, 202, 205, 211, 212, 213, 214, 215

K

Kemalizm 13, 18, 23, 24, 39, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 89, 91, 97, 98, 104, 105, 106, 119, 120, 123, 124, 128, 134, 136, 137, 141, 142, 144, 145, 147, 149, 151, 152, 167, 174, 175, 177, 180, 185, 189, 195, 209, 211, 213, 214, 215

L

Liberalizm 47, 48, 51, 53, 54, 57, 58, 63, 71, 91

O

Osmanlıcılık 91, 112, 123, 149, 151, 152, 157, 212, 213

S

Sosyal Darwinizm 102

Ş

Şiddet 28, 44, 56, 72, 121, 123, 139, 147, 188, 190, 199, 209, 210, 213

T

Tarihsel sosyoloji 27, 28, 29, 30, 33, 34
Türdeşlik 53, 54, 198
Türkçülük 89, 92, 93, 95, 104, 113

U

Ulus 18, 28, 31, 32, 54, 56, 59, 64, 79, 84, 88, 90, 92, 93, 96, 97, 98, 99, 107, 112, 113, 114, 115, 119, 120, 122, 123, 124, 126, 131, 133, 134, 135, 136, 138, 140, 145, 146, 149, 155, 166, 169, 175, 177, 180, 186, 195, 196, 198, 213

V

Vülger materyalizm 100

Y

Yapı 29, 30, 33, 34, 62, 81, 88, 89, 91, 208

Z

Zor 41, 80, 119, 150

DÜŞMAN

Kemalist Rejimin İç Düşman Tahayyülünün Sosyo-Tarihsel Analizi

Elinizdeki kitap, tarihsel sosyolojik argümanların yörüngesinde Erken Dönem Cumhuriyet Türkiye'si'nin (1922-1938) düşmanlık politikalarını incelemektedir. Doküman analizi çerçevesinde yorumsamacı sosyolojik bir perspektifte yaslanan kitap, Türkiye sosyal bilimler tarihinde otantik bir imgeye maruz bırakılan ve fikri dünyasına kayıtsız kalınan bir figür olan Carl Schmitt'in teorik mülahazalarını merkezine almaktadır.

Buradan hareketle Kemalist rejimin iç evrenine ilişkin çözümlemeleri odağına alan kitap, rejimin devrimci politik tahayyülünü yadsıyan ve devlet-devrim-ulus üçlüsüne karşıt konumlandığı savıyla iç düşman olarak kategorize edilen kolektif grupları irdelemektedir. Bu yönüyle, Cumhuriyet'in kuruluş momentine ilişkin alternatif bir tarihsel sosyolojik okuma yapan kitap, modern Türkiye tarihine ilişkin mevcut akademik literatürün yerleşik kabullerini tersyüz etmektedir.